

- 1 In de 1de abt. natuurenergieën (vorm onjuist)
 De arbeid is grondslag. Wat waarde is, is hem
 deider - waarom arbeid? omdat hij physica kent -
 Gaat hij nu nader de mensch. arbeid betyke?

- 2 Neen, nu ethiek er by, nieuwe weeler
 instapje op gebied of psychische energie merkwort
 bekeer, medische bekeer, catoreen
 Nieuwe bepals van waarde: behoefte voldoen - Deek
 verschept, luekt en voedsel voest hem er toe
 wert, en wirtsch Wert, duet Arbeit enldam te
 onderscheide, twewel niet zuiver
 Nu komt de utopie - dan wide die Arbeit Bestimmung
 zeer socialone, en lionfrus
 (Nu en da goede ideeën: dat natōn 1 om 3 bronnen
 van waarde aanruut, Natuur, kapitaal, arbeid)
 Tot nu toe psychologie en ethiek, nu bedrijfsm, voldoen
 als basis ontwerpt; twordt tyd dat het ook met de
 arbeid gebent -

~~Kom~~
 Het 3gg onder - Psych. arbeid, ontstuit, nieuwe
 energie erom - nieuwe exacte behandel, moet
 wondergehoof weymat, dat het kapitaal je ware is -

3 De 2 twoffprobl.

Goed dient voor konsumtie, dandael berecht, Nu schuift
 zich uit er funche - Wereld verkeer; versat tegen
 accidentalsdiendal die op "Weltverbesserer" versant, Als
 dwale mensch, is, van rechtvaardig onseilbaar?
 functie rechtsinstituten voor werelds
 Coöperat - und Verdelysproblemen -
 De Energy wirtsch Lehre kōnne jelluft durch "Arbeitsrecht"
 anfüllen - ~~Keen~~ Keen grondfoul
 Utopisme: ~~waarde~~ eigendom behoort slechts
 op arbeid te beruilen - Kleinburgerlyke utopie
 Nieuwe rechtswormen! met kapitaal en grondeigendom
 naar arbeid leidende factor

Mother Grosse!

Es ist ein mit der Redaktion der die-
stigen Partei-Mittheilungen (Wochenschrift) be-
tracht. In dieser Nummer möchte
ich von Ihnen einen kurzen Artikel
über den Klassenkampf, (Klassenkampf-
probleme der Partei etc.) haben. Ein
solcher Artikel ist in der gegenwärti-
gen Zeit, wo wir uns sehr in der
Klasse befürchten, ~~und~~ in der
Mittheilungen unentbehrlich, da eine
einzigartige Partei-Produkt findet
eine sehr stark verbreitete,
ca 500-700 Exemplare. Ich bin
aber sicher in der Partei diese
Sache in ähnlicher Weise be-
trachten, als wir in, so dürfen Sie mir
unter ganz kleinen Umständen
einen sehr fleißigen Brief geben.

Dass Sie wenigstens mit einem Brief
an den 1. Mai zukommen, dass der
Artikel nicht gelampt ist, dass es
ca 150 (bestimmte) Seiten (in einem
auf die der Zeit. Volkswirtschaft zu-
bezug nehmen) umfasst, so dass
der Artikel spätestens in
14 Tagen bei mir in Erscheinung
eintreffe. Der Ordnung halber
bitte ich Sie mit, dass Sie ~~bestimmte~~
höchstens fallweise vollständig alle bei-
träge ausständig gemacht. —

Ich beglücke Sie herzlich in
Ihre und Ihre den Namen
Freundschaft bei, dass mir Ihre Adresse
gab, so ist im Interesse der Partei
dringend gewünscht, dass Sie mit
einem sehr fleißigen Artikel
beistehen. Ihr Ed. Fuchs.

(Ich bitte Sie, den Brief auf einen kurzen Brief
nach Mollath)

Eduard Fuchs
Zehlendorf
(Wannseebahn)

de arbeid is gironostas. Welk waarde is, waarom
deinst - waarom arbeid? omdat hij psychica kent -

Gaat hij nu nader de mensch-arbeid betyde?

- 2 Neen, nu etiek er by, nieuwe wealen
in slappe op gebied of psychische energie meidat
beroken, moedige bevolk, calareen
Nieuwe bepal, van waarde: behoefte voldoen - Deen
vergeeft, lucht en voedsel vocht hem er toe
wert en wistich Wert, doch Arbeit enldam te
onderscheide, hoewel niet zuiver
Nu komt de utopie - dan wäre die Arbeit Bestimmung
zeer socialer, en lonfuis

(Nu en da goede ideeën: dat natōh 1 om 3 bronnen
van waarde aenruimt, Natuur, kapitaal, arbeid)

Tot nu toe psychologie en ethiek, nu bedrijfsm, voldoende
als basis ontwikkeld; twiist tijd dat het ook met de
arbeid gebeud -

~~toen~~ 399 onder - Psych arbeid, ontsluit, nieuwe
energie bronnen - nieuwe exacte behandel, moet
wondergehoof weymat, dat het kapitaal je ware is -

3 De 2 hoofdpobl.

Prood dient voor konsumtie, dandool berecht, Nu schijnt
zich uit er fursche - Wereld verkeerid; versat tegen
auidensia, diindul die op "Welfoerbesserer" versant, Als
dwale mensch, is, dan veldmst onseilbaar?

functie rechtsinstituten voor verdeels

Erzeuys - und Verdeilsproblemen -

~~De~~ Energie wirtsch lekre kōnde slufft durch "Arbeitsrecht"
ausfüllen - ~~Wier~~ Wier grondfout

Utopisme: ~~waarde~~ eigendom behoort slechts
op arbeid te beruilen - Kleinburgerlyke utopie

Nieuwe rechtsnormen! met kapitaal en grundeigendom
naar arbeid leidende factor

is en daarom beredgende verklaring
zit er wel in (mechanisme alleen beredgtons) maar niet noodig —

18 In 1865 zei Kirchhoff: doel physica is alles tot mechanica terug te brengen
hierin achter by diezen

18-24 Nuttige citaten van atomisten (Boerhaave, Lavoisier, Maxwell, Du Bois Reymond)
[By Maxwell: model. Dit vaak zeer geprezen; is toch eigenlijk
zeer verkeerd en onphilosophisch. Kennen wy eenvoudige formules,
betreffende, dan dit veel eenvoudiger dan zeer ingewikkeld model.
Aethermodellen hopeloos en verkeerd]

24 Zijn doel is te onderzoeken
whether or not the validity of the mechanical theory of the
universe is indeed absolute within the bounds of human
intelligence.

duo: of hij goed, houdbaar, in overeenst met feiten is —

Dit moet noodzakelyk verkeerd leiden: want ze is goed en
voldoende (al kan men er niet alles mee verklaren)

Vraag moet zijn: of zij eenig mogelyk is, en geëischt door de
natuur van ons verstand. Dan zou blyken neen: 'tis maar
een deel. Ruimer opvatting is de kennis theorie.

25 Science is possible only on the hypothesis, that all change
is in its nature transformation
moet zijn

~~on the assumption, that~~

on the praxis, whereby we consider all change in
nature as a transformation.

30 Als alles uit massa en beweging is opgebouwd, volgt er uit, dat
massa homogeen is —

Beter is 't hier methode van Marx toe te passen. In de beschrijving der beweging
zien wy af van alle bysondere eigenschappen der verschillende
stoffen; er blyft dan niets dan een algemeen-wentelend-gelei
over, waaraan enkel een meer of minder bestaat. Dat noemen
wy massa (beter dan stof). Daardoor eo ipso homogeen. Maar
zeft niets over stof —

p 30 Discrete elementen (atomen), die dus alle identiek zijn.
Dit is Fehrschlag v. Haller. Atomistische theorie zooals zij uit de empirie is voortgekomen, wordt hier verward met oude filosofie. Men kan algemeen-identiek substantium van alle materie aannemen, en de chemische atomen geheel verschuilen laten zijn.

Geheele fout is, realiteit aan abstract begrip „massa“ toe te kennen. Waarheid is, dat ook chemische atomen dit algemeene subst. bezitten, en a.w. atoomgewicht bezitten —

Dit geschiedt ook

p 340 em. waar absolute hardheid en veerkracht der oer-atomen wordt beweerd, op grond van ondeelbaarheid en als bewijs Clausius en de kin. gas theorie wordt genomen, waar volk. elastische botsing der moleculen wordt gedacht —

p 43-44 zijn polemiek tegen vortex-rijen loont, dat hij dit niet begrijpt.

p 53 [Newton's uitpraak: de ware oorzaak der aant. kr. kan ik niet aangeven; ~~het~~ zijn theorie is mathem., niet physiek is typisch staaltje van byzeloof aan ware physieke oorzaken, terwijl intezendeel zijn „mathem.“ wet de juiste methode van physiek verklaren onthulde, zooals wij die nu zien —]

p 85 ondersoek of atoomtheorie de verschijnselen voldoende verklaart, en of zij met zichzelf en met de bekende wetten van „Reason“ en „Nature“ overeen stemt. Wat dat laatste wel beduidt? Het vooropgestelde meenmen?
Het eerste alleen is noodig en voldoende.

p 87 Overby 1° de onduidelijkheid met door atoomtheorie verklaard maar eenmaal atomen, dan moeten deze ook die eigenschap hebben

p 93-94 2° dat gedeeltheit der materie in atomen op de polarisatie en dispersie van licht berust, is lare. Steunt op Cauchy, dat dispersie door atoomstructuur der ether te verklaren is! — Dit is alles gezocht.

p 100 3° Zeer juiste opmerking, wat chemische ervaring eigenlijk is (Over luyt ook sterke aanvalspunt van Ostwald op atomisten). Deze in nieuwe phasenleer verwardbelykt. In eenvoudige gevallen slechts een „pulveriseren“ der feiten. Maar daarmee niet gezegd tegen gebruik als symbool of grafische voorstels, om doord. der chemie en overzicht over feiten te vergemakkelijken. Ja maar dat is eenige doel —

p 106 Wel juist uitgedrukt; maar we weinig van bewijs
noot p 3107. „deffen a physical theory. Al wat in die noot gezegd wordt leren wetkunde, gaat mis, doordat zij van een verkeerd idee over verklaren uitgaat —

p 114 al die opmerking over de aether loonen dit:

zulk een theorie als undulatie theorie haalt waarde niet uit overeenstemming met vast fullend lichaam, want van hier komt juist ons onzinnig. Maar waarde uit de wetkundige theorie, die beschryft duizenderlei voorgänge door een paar eenvoudige vergelijkingen. Daarop bouwde zij en ten slotte heeft electromagn. theorie getoond, hoe juist het was, dat men zich hierdoor niet liet weerhouden en afschrikken —

p 113 Noot van Cournot, die hij vaak met instemming aanhaalt:

„Il faut compliquer la formule --- elle devient de „
moins à moins probable en tant que loi de la Nature“
dit is echte oude verkeerde opvatting. Zou is metaphysiek, wat voor reden hebben wij om te weten, dat wetten der natuur eenvoudig zijn? Niets. Maar wetten door ons verstand gegeven en eenvoudig door behoefte van ons verstand geboden. Vandaar onbeklagen by steeds ingewikkelder worden

Geint deze opvatting is ook in staat, brede instemming van den natuuronderzoeker te brengen. Hij weet, en schandert er wat voor leun, dat allerlei theorieën aangenomen werden, die hij nu onaan acht; maar zegt hij als werkhypothese vervulde zij hun taak, en daarna konden zij gaan. Maar --- is onze tegenwoordige theorie soms geen werkhyp.? Is die meer?
Oplossing is, dat er geen verschil (dan gradueel) tussen werkhypothese en bewezen theorie bestaat —

Natuur is onbetwist, is er maar verschil in graad tussen het
 aanneemen van ander bestaan, dan ik waarnem, en andere
 wereld buiten ervarings

Doch groot verschil in moreelheid van ervarings, bv van
 ander of van myself; aanname van substantialiteit
 is slechts economisch-abstracte noodzakelijke vertelwijze,
 of systematiseringswijze

pg 12. Die Frage ist: was ist in Materialismus und Empirisch
 Erfahrung, was ist in ihnen anders als die Erfahrung.

Natuurlijk is alles er anders! Alle abstractie is anders
 dan ervarings

De leer van Avenarius, zover uit deze paar uittreksels te zien, is
 het beste te noemen: "Analyse der ervaring." Zij onderzoekt waarin
 onze ervarings, dat wat wy ons onmiddellijke weten noemen,
 eigenlijk bestaat. Nu zal daarmee plaats vinden, wat steeds door
 wanbegrijs uit dergelyke uitnemende onderzoekingen gemaakt
 wordt: van een beschrijving der ~~het~~ handelingen wordt gemaakt
 een kritiek der handelingen. Als Avenarius zegt: van de eerste
 groep der prins.coördinaties, van myself kan ik slechts door een
 introjectie (een soort hypothese) komen tot die prins.coördinaties
 waarin een ander mensch, of ~~tot de~~ door nieuwe introjectie tot
 zullen, waarin slechts ^{een} mogelijke hypothet. ander opkeerd, dan is

volkomen in den haak. Maar het is niet
als iemand dat zoo leest, dat eigenlyk myn zekerheit
en over de eerste bestaat, en de heele werelt slechts als
een voorstellig zekerheit voor my is, dus als kritiek en terecht.
is voor 't naief realisme opgevat wordt, dat de werelt
reel bestaande voorwerpen of substanties opvat. Dit is
het gevolg van het woord "hypothese", dat hier gebruikt
wordt, doch totaal iets anders beduidt. De "introjectie" is een
sluit noodzakelyke handelwijze van het verstand; ~~en~~
welk hebben de menschen steeds gedaan en zullen zij
steeds doen; de taak des filosofen is niet, dit te writseren
of het te analyseren d.i. te beschrijven

naar zijn alleen die elementen, die ik evengeest
vernemingen, als verschijnselen kan noemen. Zy zijn
volstrekt reële, het onmiddellyk zijnde. Hoe wordt
aan een 2 ledig genomen? Het ik sluit de oogen, zie,
hoor niets; nu voel ik een prik. Dit is nu niets anders
een verschijnsel in myn bewustzijn; evenzoo is het, als
ik zie, een toon hoor. Hoe kom ik er toe, in dat alles
zelf en iets anders te erkennen? Eenvoudig feit is, dat
gebeurt. Noodzaak, dwang (~~logisch~~) is er niet. Het
feit, dat bewustzijn als soort bewustheid van
d.i. tegenstellig van ik en iets anders is. Bewustzijn, dat
el van zichzelf bewust is, zonder tegenstellig met iets anders,

is geen bewustzijn, maar bewusteloosheid. „Der Unterschied
läßt sich nur erfahren, nicht aber erklären“.

Feit is er dus; en nu wordt in alle verschijnselen, elementen,
een ik en iets anders, een niet-ik, gesteld. (Aangenomen zou
een verkeerd woord zijn; zou opzettelyk logische concl. betekenen)
Das Ich setzt das Nicht-ich. In Fichte's wissenschaftslehre
is het z.g. begin: Das Ich setzt sich selbst, helemaal geen
begin; het is onzin. Het eerste werkelijke begin is Das Ich
setzt [sich selbst und das Nicht-ich]. Macht is hier verkeerd, (a
waar hy het ik uit een groot aantal elementen als konstante
deel uithaalt; het zit in alle elementen (daarin Avemarius
recht); waar het niet inzit, zijn geen elementen.

Ik heb nu niet nodig, via de eerste introjectie (mede-
menschen) te gaan naar de tweede (menschenloze). Ik kan ⁽⁶⁾
direct daartoe komen, door in mijn systeem van
koordinaties, mijn ~~stelsel~~ ^{geheel} van verschijnselen orde
en ~~stelsel~~ stelsel te brengen. Ik kom dan tot het terrein
van de eerste rangs begrippen, de met namen aange-
duide werelt van dingen, die ik als een reël van mij
onafhankelyk geheel opbouw. Daarby heb ik de mede-
menschen niet nodig. Ik kom dan tot ~~de~~ ook Wundtband
als kern van Kants ervarings theorie gaf: de buitenwereld is de
vorm, waarin wij de ervaringen verbinden, de verbindende
der enkele ^{indrukken} ~~erfaren~~, die nood is om geordende ervaring te krygen.

Vanwaar het het groote ruime veld van begripsvorms,
in verdere zin, nl. wetenschap opbouwen uit deze ervarings,
is het terrein waar de dingen tot kracht komt.

Ervaring blyft ik voor en na uitdrukken in den vorm:
ik zie een huis; ik zie een stok in het water krom worden.
Wat hier, by Avenarius en Mach gebeurt, is van ervaring
tot haar konstitueerende elementen opklimmen, haar ontleden
en laten lyken, waaruit zij bestaat.

Nu is 1° vraag: vergeelyk deze analyse met lv Kant's, en
zie den voornitgang

2° in hoeverre is het dualisme hierdoor van zyn grond
beroofd, zooals Mach en nu pas Verworm beweren. Dit
kan reeds niet zyn, omdat dualisme van geest en stof niet
uit een ~~filosof~~ ~~ve~~ kennis-theoretische vergelyk is voort.
gekomen, maar uit maatschappelyke verschynselen.

Deze verkeerde meening is van dezelfde oort als de
verklaring, die Avenarius geeft van de afplitsing van ik uit
de versch. elementen, nl. door overbrenging van de eerste
introjectie - Niet door te filosofeeren, dat ik net ben
als die "voorwerpen", die medemenschen heeten, is het zelf-
bewustzijn ontstaan, maar uit de ~~het~~ verhouding van
mensch tot natuur, toen hy begon, deze door arbeid, doel
bewuste arbeid te veranderen. —

(a) 1° Ook Bach erkent. het ik uit alle elementen gehaald
2° Introjectie is ~~hier~~ dit: uit analogie van medemens
wordt alleen dit gehaald, dat ik mijn gewaarwording
(b) beschouw als iets door de buitenwereld in mij gebracht
en opgewekt. Wordt dit er onder verstaan, dan is
er niets tegen -

(c) Het kritiseerende Standpunt komt scherp uit bij volgers
In korte schets (by Bach afgedrukt) van Wlassak in
brieven aan M. leest men

(Bz 44) Die Aufklärung die durch die Aufdeckung der Unzulässigkeit
der Introjection geleistet wird, geht nach 2 Richtungen -

4. Descartes voorstelt, dat alle voorst. in ons door God gevormd worde, dus goed zijn, maar dat dwals ontstaat door ons oordeel, dat ze voor een afbeelds der dingen houdt, en een valsch oordeel zelf-bedrug is, doordat de wil om de voorst. te gebruiken verder reikt dan 't verstand —

Bevat eveneens dit punt: dat dwals zelf-bedrug is; lees "door God gevormd" "door de indrukken gevormd", dan is het "vrijwel ons idee — alleen ontkreekt dit hoofdpunt, dat men helder ziet, waarvandaan voorst. komen. Kende ze een myshake oorsprong toe, juist wegens 't vraagst. der dwals. Als ze uit ervaring komt, waarom dan vaak fout? Over dus ook kennis-theor. probleem — verband buitenwereld en begrip. Dit is anti-experimenteel standpunt, dat exper. niet kent —